

'Nederland wou Frank Van Den Bleeken niet opnemen'

► Toen de overplaatsing naar Nederland er niet kwam, diende Frank Van Den Bleeken opnieuw een euthanasie-aanvraag in. Zondag krijgt hij in de gevangenis van Brugge een dodelijke injectie.

© AP

Juridisch was het perfect mogelijk geweest om geïnterneerde Frank Van Den Bleeken op te vangen in een Nederlandse kliniek. 'Maar Nederland wou hem niet', klinkt het bij verschillende bronnen. Zondag krijgt de man een dodelijke spuit.

SARA VANDEKERCKHOVE

Het was Frank Van Den Bleeken zelf die anderhalf jaar geleden vroeg om naar een Nederlandse kliniek overgebracht te worden voor een aangepaste behandeling. De man zit inmiddels meer dan dertig jaar in de gevangenis voor een aantal verkrachtingen, waarvan een met moord op een negentienjarig meisje.

Toen de overplaatsing naar Nederland er niet kwam, diende hij opnieuw een euthanasie-aanvraag in. Zondag krijgt hij in de ziekenboeg van de gevangenis van Brugge een dodelijke injectie.

"Een politieke euthanasie", volgens LEIF-arts professor Wim Distelmans en voorheen een van zijn behandelende artsen. Hij hekelt het gebrek aan politieke wil om Van Den Bleeken naar Nederland over te brengen. Iets wat het verschil tussen leven en dood had kunnen betekenen.

"Nochtans waren er zeer positieve

contacten met de Pompestichting in Nederland, een tbs-kliniek speciaal voor seksueel delinquenten", legt Distelmans uit. "Daar vonden ze dat hij perfect in hun project paste. De toenmalige minister van Justitie (Annemie Turtelboom) beloofde de piste te onderzoeken, maar na een jaar was duidelijk dat er niks in orde was. Dus heeft hij zijn euthanasieverzoek opnieuw ingediend."

Vraag is waarom de Nederlandse optie nooit werkelijkheid is geworden. Minister van Justitie Koen Geens (CD&V) en zijn voorganger Annemie Turtelboom (Open Vld) houden alvast de lippen stijf op elkaar. "Geen commentaar."

Al laten verschillende gezaghebbende bronnen wel weten dat de werkelijkheid een pak genuanceerder is. "Het is niet omdat de directie van de Pompestichting maar wat graag Van Den Bleeken wou verwelkomen, dat de bevoegde Nederlandse politici even happig waren. De Nederlandse overheid was geen vragende partij, te meer omdat ze zelf hun tbs-klinieken en gevangenschappen aan het afbouwen zijn."

Een andere bron bevestigt: "Er zijn verschillende informele gesprekken geweest tussen de bevoegde politici. Maar van meet af aan was duidelijk dat Nederland dit niet zag zitten. Ze waren bang dat ze op die manier een precedent zouden scheppen en dat nog een heleboel andere Belgische geïnterneerden zouden volgen."

Dat er overleg is geweest, geeft de Nederlandse staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie Fred Teeven (VVD) toe. "Maar er is nooit een officieel verzoek gekomen uit België", zegt een woordvoerder. "Wij kunnen niet iets afwijzen als er nooit een verzoek is geweest. Algemeen is het natuurlijk zo dat ieder land in principe

verantwoordelijk is voor zijn eigen gedetineerden en geïnterneerden. En het aantal tbs-plaatsen is inderdaad afgenomen. Maar of wij België uit de nood zouden willen helpen? Dan zou België het eerst moeten vragen."

Flauw, vindt een bron bij justitie. "Bij de eerste contacten was het Nederlandse njet heel sprekend. Een officieel verzoek had weinig uitgehaald, bovendien wilde de Belgische overheid het de Nederlandse collega's niet onnodig moeilijk maken. Dat de Nederlandse justitie zich hier nu achter verschuilt, is jammer."

Politieke wil

Zelfs juridisch waren er weinig bezwaren om de geïnterneerde man naar Nederland te brengen. "Binnen Europese lidstaten is zoiets perfect mogelijk", legt Michaël Meysman, doctoraatsstudent aan The Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP) in Gent en gespecialiseerd in de materie. "Mits toestemming van beide lidstaten natuurlijk."

Dat een uitwisseling van gevangenen geen utopie is, bewijst de gevangenis van Tilburg. Daar verblijven momenteel enkele honderden Belgische gedetineerden, wegens plaatsgebrek hier. "België en Nederland hebben daar een speciaal verdrag voor afgesloten", legt Meysman uit. "Die gevangenis is in feite een stukje België in Nederland. Geïnterneerden kunnen er overigens niet terecht. Wie te veel medische verzorging heeft, moet terug naar het 'zendland' voor een behandeling, zo staat in het verdrag."

Voor geïnterneerden hadden beide landen zich perfect op de Europese regelgeving kunnen beroepen of een gelijkaardig verdrag kunnen

sluiten. "Maar dan moet de politieke wil er zijn", zegt de onderzoeker. "Dat Nederland hiervoor niet staat te springen, is niet zo verwonderlijk. Bij gedetineerden is er een duidelijk strafmaat. Bij geïnterneerden ligt dat moeilijker. Sommigen hebben langdurige zorg nodig en hebben nauwelijks zicht op verbetering. Zelfs al zou België alle kosten op zich nemen, dan nog zou dit een groot engagement vragen van Nederland."

Forensisch Psychiatrisch Centrum

Dat de deuren in Nederland gesloten blijven, betekent evenwel niet dat er in België geen oplossingen mogelijk zijn voor Frank Van Den Bleeken. Was er in ons land decennialang geen enkele degelijke opvang voor geïnterneerden, dan is er nu het Forensisch Psychiatrisch Centrum Gent (FPC Gent). Nog een indrukwekkende ruwbouw toen Van Den Bleeken zijn aanvraag tot euthanasie indiende, maar inmiddels verblijven er zo'n dertig geïnterneerden. Een aantal dat dit jaar moet opgedreven worden tot 264. Een druppel op een hete plaat als je weet dat momenteel ongeveer 1.150 geïnterneerden in de gevangenis zitten, het merendeel zonder psychische zorg.

"Toen Van Den Bleeken zijn aanvraag indiende, was het FPC Gent nog niet klaar. Dus is hem gevraagd of hij op de opening wou wachten, met de belofte dat hij daar onderdak zou krijgen", zegt een hooggeplaatste bron. "Hij heeft dat geweigerd."

Wim Distelmans bevestigt dat. "Hij wou niet naar Gent gaan. Dat is zijn beslissing natuurlijk. Zijn behandelende artsen zouden dit eventueel als voorwaarde kunnen stellen. 'Kijk, we zijn bereid om op uw vraag voor euthanasie in te gaan, maar dan moet je eerst even naar het FPC Gent.' Dat is perfect mogelijk."

Voorlopig lijkt niets er op te wijzen dat zijn artsen die voorwaarde zullen stellen en gaat de

euthanasie zoals gepland zondag door. "Een maatschappelijke fout", meent Distelmans. "Kijk, die man lijdt ondraaglijk. Daar is geen twijfel over. Maar hier is niet voldaan aan de zorgvuldigheidseisen van de euthanasiewet. Euthanasie moet het falen van de maatschappij niet oplossen."